ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան

/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 7

«22» դեկտեմբերի 2025 թ.

ԷԻԿ/բ-054 Ձբոսաշրջության հիմունքներ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 101801.00.6 Սերվիս
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 101801.01.6 Սերվիս
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Սերվիսի բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ հեռակա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ հեռակա 2-րդ/1-ին

Դասախոս(ներ)՝ Եղյան Գոհար
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ yeghyangohar@gmail.com

Վանաձոր- 2025թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները . . . .
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների . . . .
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը . . . .
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները . . . .
8. Դասավանդման մեթոդներ . . . .
9. Ուսումնառության մեթոդները . . . .
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը . . . .
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ . . . .
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ . . . .
  12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ . . . .
  12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ . . . .
  12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ . . . . . .
  12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ . . . . . .
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում . . . .
14. Գնահատում . . . .
  14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում . . . .
  14.2. Հարցաշար . . . .
  14.3. Գնահատման չափանիշներ . . . .
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ . . . .

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Զբոսաշրջության հիմունքներ» դասընթացը կարևորվում է Սերվիս բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 101801.01.6 կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Զբոսաշրջության զարգացման օրինաչափություննների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Զբոսաշրջության չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Տարբեր երկրների զբոսաշրջային գործունեության համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Զբոսաշրջային գործունեության վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել զբոսաշրջության հիմունքների տեսական հիմքերը:
- Բացատրել զբոսաշրջության զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել զբոսաշրջային ոլորտի հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել զբոսաշրջության առանձնահատկությունները ժամանակակից զարգացումների համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Զբոսաշրջության հիմունքներ» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների համապատասխան գիտելիքների, գործնական հմտությունների առկայությունը

<u>**կամ**</u>

«Զբոսաշրջության հիմունքներ» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 101801.01.6 «Սերվիս» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Միջազգային զբոսաշրջություն», «Զբոսաշրջության տարատեսակները» դասընթացներից:

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Զբոսաշրջության հիմունքներ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա զբոսաշրջության տեսական հիմունքները,
2. իմանա զբոսաշրջության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքերը
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի զբոսաշրջության հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա զբոսաշրջության ուսումնասիրման շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Զբոսաշրջության հիմունքներ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել սերվիսի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և սերվիսի բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություն (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		4 կրեդիտ/120 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն		8
Գործնական աշխատանք		8
Սեմինար պարապմունք		-
Լաբորատոր աշխատանք		-
Ինքնուրույն աշխատանք		104
Ընդամենը		120
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)		ստուգարք

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .
   - **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
   - **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների,

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսուէթյուն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

  Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

  - <u>**Ռեֆերատ**</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - <u>**Գործարար խաղեր**</u> – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
  - <u>**Էսսե**</u> – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
  - <u>**Կլոր սեղան**</u> – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:

---

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- <u>**Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն**</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- <u>**Նախագծերի մեթոդ**</u> – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- <u>***Հարցի նախապատրաստման մոդել***</u> –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- <u>**Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում**</u> – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- <u>**Աշխատանքային տետր**</u> – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- <u>**Զեկույց**</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- <u>***Հարցազրույց***</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**՝[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր.

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում.

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	«Զբոսաշրջության հիմունքներ» առարկան, նպատակը, խնդիրները					
2.	Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները					
3.	Զբոսաշրջությունը որպես տնտեսության ճյուղ					
4.	Զբոսաշրջային ինդուստրիա					
5.	Տուրօպերատորական և տուրգործակալական գործունեություն					
6.	Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը					
7.	Զբոսաշրջային հիմնական հասկացությունները					
8.	Զբոսաշրջության զարգացումը					
9.	Զբոսաշրջության զարգացման փուլերը					
10.	Զբոսաշրջության չափորոշիչները					
11.	Զբոսաշրջության նպատակները					
12.	Զբոսաշրջության գործառույթները					
13.	Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն					
14.	Զբոսաշրջիկը որպես զբոսաշրջության սուբյեկտ					
15.	Զբոսաշրջիկի տիպերը					

[8] Նման է օրացուցային պլանին

16.	Զբոսաշրջային ներուժը					
17.	Զբոսաշրջային ռեսուրսներ					
18.	Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ					
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		8		8		104

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Кусков А.С., Джаладян Э.А - Основы туризма	2008
2.	Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова- Основы туризма	2012
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Биржаков М.Б - Введение в туризм	2007
2.	Квартальнов В.А.- Теория и практика туризма	2003
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Զբոսաշրջության հիմունքներ առարկան, նպատակը, խնդիրները	զբոսաշրջության հիմունքներ առարկան, նպատակը, խնդիրները	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
2.	Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները	Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները	2	Պգ1;2, Լգ 1;2

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Զբոսաշրջությունը որպես տնտեսության ճյուղ	Զբոսաշրջության տեղն ու դերը տնտեսության մեջ	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
4.	Զբոսաշրջային ինդուստրիա	Զբոսաշրջային ինդուստրիա, զբոսաշրջային օպերատոր, գործակալ	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
5.	Տուրօպերատորական և տուրգործակալական գործունեություն	Տուրօպերատորներ, տուրգործակալներ	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
6.	Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը	Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
7.	Զբոսաշրջային հիմնական հասկացությունները	Զբոսաշրջային տուր, ծառայություններ, ապրանք	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
8.	Զբոսաշրջության զարգացումը	Զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող գործոնները	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
9.	Զբոսաշրջության չափորոշիչները	Զբոսաշրջության չափորոշիչները	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
10.	Զբոսաշրջության նպատակները և գործառույթները	Զբոսաշրջության գործառույթները	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
11.	Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն	Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
12.	Զբոսաշրջիկը որպես զբոսաշրջության սուբյեկտ	Զբոսաշրջիկի տիպերը	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
13.	Զբոսաշրջային ներուժը	Զբոսաշրջային ռեսուրսներ, ենթակառուցվածքներ	2	Պգ1;2, Լգ 1;2
14.	Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ	Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ	2	Պգ1;2, Լգ 1;2

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները	Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
2.	Զբոսաշրջությունը որպես տնտեսության ճյուղ	Զբոսաշրջության տեղն ու դերը տնտեսության մեջ	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
3.	Զբոսաշրջային ինդուստրիա	Զբոսաշրջային ինդուստրիա, զբոսաշրջային օպերատոր, գործակալ	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
4.	Տուրօպերատորական և տուրգործակալական գործունեություն	զբոսաշրջային օպերատոր, զբոսաշրջային գործակալ	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
5.	Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը	Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
6.	Զբոսաշրջային հիմնական հասկացությունները	Զբոսաշրջային հիմնական հասկացությունները	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
7.	Զբոսաշրջության զարգացման փուլերը	Նախնական, սկզբնական, վերելքի, ժամանակակից	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
8.	Զբոսաշրջության չափորոշիչները	Զբոսաշրջության չափորոշիչները	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
9.	Զբոսաշրջության նպատակները	Զբոսաշրջության նպատակները	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
10	Զբոսաշրջության գործառույթները	Զբոսաշրջության գործառույթները	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
11	Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն	Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
12	Զբոսաշրջիկի տիպերը	Զբոսաշրջիկի տիպերը	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2
13	Զբոսաշրջային ռեսուրսներ	Զբոսաշրջային ռեսուրսներ	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

14	Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ	Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ	2	բանավոր	Պգ1;2, Լգ 1;2

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]
1.	Զբոսաշրջային փաթեթի կազմում	Զբոսաշրջային փաթեթ	սահիկաշար	Հոկտեմբեր	Բանավոր ներկայացում	Պգ1;2, Լգ 1;2
2.	Երկրի զբոսաշրջային ներուժը	Զբոսաշրջային ներուժ	սահիկաշար	Նոյեմբեր	Բանավոր ներկայացում	Պգ1;2, Լգ 1;2

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգչային լսարան
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Պրոյեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր:
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում՝ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցմա համակարգում՝քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝40 միավոր):
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է գրավոր քննությամբ :

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Զբոսաշրջության հիմունքներ» առարկան, նպատակը, խնդիրները
2. Զբոսաշրջության էությունը, զբոսաշրջության բնորոշումները
3. Զբոսաշրջությունը որպես տնտեսության ճյուղ
4. Զբոսաշրջային ինդուստրիա
5. Զբոսաշրջային օպերատոր, զբոսաշրջային գործակալ
6. Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը
7. Զբոսաշրջային փաթեթի էությունը
8. Զբոսաշրջության զարգացումը
9. Զբոսաշրջության զարգացման փուլերը
10. Զբոսաշրջության չափորոշիչները
11 Զբոսաշրջության նպատակները
12. Զբոսաշրջության գործառույթները
13. Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն
14 . Զբոսաշրջիկը որպես զբոսաշրջության սուբյեկտ
15. Զբոսաշրջիկի տեսակները և խմբերը
16.Զբոսաշրջիկի տիպերը
17.Այցելու, զբոսաշրջիկ, էքսկուրսանտ, ճանապարհորդ
18 . Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքները
19. Զբոսաշրջային ռեսուրսներ
20. Զբոսաշրջային ռեկրեացիոն ռեսուրսներ
21.Տարածքի զբոսաշրջային ներուժը

<u>**Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)**</u>

- **Ընդգրկված թեմաները.**

1. «Զբոսաշրջության հիմունքներ» առարկան, նպատակը, խնդիրները
2. Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները
3. Զբոսաշրջությունը որպես տնտեսության ճյուղ
4. Զբոսաշրջային ինդուստրիա
5. Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը
6. Զբոսաշրջության զարգացումը
7. Զբոսաշրջության չափորոշիչները

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1. «Զբոսաշրջության հիմունքներ» առարկան, նպատակը, խնդիրները
3. Զբոսաշրջության էությունը, զբոսաշրջության բնորոշումները
4. Զբոսաշրջությունը որպես տնտեսության ճյուղ
5. Զբոսաշրջային ինդուստրիա
6. Զբոսաշրջային օպերատոր, զբոսաշրջային գործակալ
7. Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը
8. Զբոսաշրջային փաթեթի էությունը
9. Զբոսաշրջության զարգացումը
10. Զբոսաշրջության զարգացման փուլերը
11. Զբոսաշրջության չափորոշիչները

<u>**Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)**</u>

1. **Ընդգրկվող թեմաները.**

1. Զբոսաշրջության նպատակները
2. Զբոսաշրջության գործառույթները
3. Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն
4. Զբոսաշրջիկը որպես զբոսաշրջության սուբյեկտ
5. Զբոսաշրջիկի տիպերը
6. Զբոսաշրջային ներուժը
7. Զբոսաշրջային ռեսուրսներ
8. Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքներ

2. **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Զբոսաշրջության նպատակները
2. Զբոսաշրջության գործառույթները
3. Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն
4 . Զբոսաշրջիկը որպես զբոսաշրջության սուբյեկտ
5. Զբոսաշրջիկի տեսակները և խմբերը
6.Զբոսաշրջիկի տիպերը
7.Այցելու, զբոսաշրջիկ, էքսկուրսանտ, ճանապարհորդ
8 . Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքները
9. Զբոսաշրջային ռեսուրսներ
10. Զբոսաշրջային ռեկրեացիոն ռեսուրսներ
11.Տարածքի զբոսաշրջային ներուժը

14.4. Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները:
- Գործնական աշխատանքները՝ բանավոր հարցում:
- Սեմինար պարապմունքները:
- Լաբորատոր աշխատանքները:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 101801.00.6 Սերվիս
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 101801.00.6 Սերվիս
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Սերվիսի բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2025

հեռակա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԷԻԿ/բ-067 – Զբոսաշրջության հիմունքներ</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">4 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">2-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">16</td><td>Դասախոսություն</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">104</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">14.5. Դասընթացի նպատակն է.
▪ Զբոսաշրջության զարգացման օրինաչափություննների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
▪ Զբոսաշրջության չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
▪ Տարբեր երկրների զբոսաշրջային գործունեության համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
▪ Զբոսաշրջային գործունեության վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք
1. իմանա զբոսաշրջության տեսական հիմունքները,
2. իմանա զբոսաշրջության ուսումնասիրման տեսական հիմքերը
Հմտություն
3. տիրապետի միջազգային զբոսաշրջության հետազոտության մեթոդներին
Կարողություն
4. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում
5. կարողանա զբոսաշրջության ուսումնասիրման շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի</td><td colspan="4">Թեմա 1«Զբոսաշրջության հիմունքներ» առարկան, նպատակը,</td></tr>
</table>

բովանդակությունը	խնդիրները Թեմա 2 Զբոսաշրջության էությունը, նպատակը և գործառույթները Թեմա 3 Զբոսաշրջությունը որպես տնտեսության ճյուղ Թեմա 4 Զբոսաշրջային ինդուստրիա Թեմա 5 Զբոսաշրջային արտադրանք, էությունը, կառուցվածքը Թեմա 6 Զբոսաշրջության զարգացումը Թեմա 7 Զբոսաշրջության չափորոշիչները Թեմա 8 Զբոսաշրջության նպատակները և գործառույթները Թեմա 9 Ճանապարհորդություն և զբոսաշրջություն Թեմա 10 Զբոսաշրջիկը որպես զբոսաշրջության սուբյեկտ Թեմա 11 Զբոսաշրջային ներուժը Թեմա 12 Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքները
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**15. Գնահատում** Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝ ▪ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը, ▪ իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման: Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[17]: **15.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝** ▪ Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը 40 միավոր: ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և

[17]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

	յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (առկա ուսուցման համակարգում՝ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, հեռակա ուսուցմա համակարգում՝քննություն և ստուգարք՝ առավելագույնը՝40 միավոր): ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: **15.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.** Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ ։ Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Кусков А.С., Джаладян Э.А - Основы туризма, 2008 Н.С. Канатьева Я.М. Абдуразакова- Основы туризма, 2012 Լրացուցիչ- 1. Биржаков М.Б - Введение в туризм, 2007 2. Квартальнов В.А.- Теория и практика туризма, 2003